चतुर्थोऽध्यायः ॥

व्यास उवाच ॥

महीसलिलपावकानिलवियन्ति गर्वो महान्
पुनः प्रकृतिपूरुषौ पर इमानि तत्त्वान्यथ ।
पदान्युहृदयास्यकान्यधि पञ्चमध्ये द्वयं
चयं सकलगं ततो न्यसतु तद्विपर्य्यासतः ॥ १ ॥
गुप्ततमोऽयं न्यासः संप्रोक्तस्तत्त्वदशकपरिष्कृतः ।
कार्य्योऽन्येष्वपि गोपालमनु झटिति फलसिद्धौ ॥ २ ॥
आकेशादापादं दोर्भ्यां ध्रुवपुटितमनु-
वरं न्यसेद्वपुर्भिश्चापि पूर्व्ववदमुष्य ।
मूर्द्धन्यक्षणः श्रुत्योर्घ्राणे मुखहृदय-
शिरजानुजठरपत्सु तथाक्षराणि ॥ ३ ॥
न्यसेद्व्यक्ता सृष्टिः स्थितिरपि मुनिभि
रभिहिता हृदादिमुखान्तिका ।
संहारोऽङ्घ्रादिमूर्द्धान्तस्त्रितय
मिति विरचयतु सृष्टिपूर्व्व
मनुस्थितिं न्यासः संहारान्तो
मक्षावबैखानसेषु विहितोऽयं ॥ ४ ॥
स्थित्यन्तो गृहमेधिषु सृष्ट्यन्तो वर्णिनामिति प्राहुः ।
वैराग्ययुजि गृहस्थे संहारं केचिदाहुराचार्य्याः ॥ ५ ॥